EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 20.9.2007
KOM(2007) 545 lopullinen

KOMISSION VALMISTELUASIAKIRJA

EU:n kertomus kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuudesta

{SEC(2007)1202}

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto ... 3
2. Tärkeimmät tulokset ... 3
2.1. Kauppa ... 5
2.2. Ympäristö ... 6
2.3. Ilmastonmuutos ... 6
2.4. Turvallisuus ... 7
2.5. Maatalous ... 7
2.6. Kalastus ... 8
2.7. Globalisaation sosiaalinen ulottuvuus, työllisyys ja kunnolliset työolot ... 8
2.8. Muuttoliike ... 9
2.9. Tutkimustoiminta ... 9
2.10. Tietoyhteiskunta ... 10
2.11. Liikenne ... 10
2.12. Energia ... 10
3. Päätelmät ... 11

1. JOHDANTO

Kehitysyhteistyöpolitiikan lisäksi myös muiden politiikanalojen vaikutus kehitysmaihin on suuri. Euroopan unioni (EU) on ottanut käyttöön kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden käsitteen, jonka tarkoituksena on luoda synergiaa kyseisten politiikkojen ja kehitysyhteistyölle asetettujen tavoitteiden välille. Tämä puolestaan lisää kehitysavun vaikuttavuutta. EU:n sitouduttua lisäämään huomattavasti julkisen kehitysavun määrää on entistäkin tärkeämpää varmistaa, että näiden resurssien vaikuttavuutta ei heikennetä ja että niitä ei tuhlata epäjohdonmukaisella politiikalla.

Tämän kertomuksen[1] tarkoituksena on luoda katsaus siihen, kuinka EU on edistynyt tärkeimpien kehitysmaihin vaikuttavien politiikkojen muuttamisessa johdonmukaisemmiksi, sekä yksilöidä keskeiset ratkaisematta olevat kysymykset, jotka edellyttävät mahdollisesti jatkotoimia.

Tämän kertomuksen lähtökohtana olevat toimintapuitteet määritettiin vuonna 2005 osana toimenpidepakettia, jonka tarkoituksena on vauhdittaa edistymistä vuosituhattavoitteiden saavuttamisessa.[2] Kyseiset tavoitteet vahvistettiin korkeimmalla poliittisella tasolla julkilausumassa[3] kehityspolitiikkaa koskevasta eurooppalaisesta konsensuksesta.

Kertomus tarjoaa perustan kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden arvioinnille. Tavoitteena on parantaa tietämystä EU:n kaikissa sidosryhmissä ja myös Euroopan parlamentissa ja kansallisissa parlamenteissa sekä kehitysyhteistyön alalla ja muilla siihen liittyvillä aloilla toimivien järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan edustajien keskuudessa. Lisäksi pyritään vauhdittamaan näiden tahojen kanssa käytävää vuoropuhelua ja parantamaan näin entisestään kehityspolitiikkojen johdonmukaisuutta. Kertomusta ei ole suunnattu pelkästään EU:lle vaan myös jäsenvaltioille. Sen odotetaankin herättävän keskustelua myös jäsenvaltioissa.

2. TÄRKEIMMÄT TULOKSET

Tarkasteltaessa organisatorisia järjestelmiä, joita EU on ottanut käyttöön kehitysyhteistyöpolitiikan ja sille asetettujen tavoitteiden välisen johdonmukaisuuden lisäämiseksi, on todettava, että tilanne on monijakoinen:

– Tietoisuus muiden EU:n politiikkojen kuin kehitysyhteistyöpolitiikan ulkoisista vaikutuksista on lisääntynyt EU:n toimielimissä. Näyttää siltä, että kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuutta pidetään yleisesti tärkeänä tavoitteena, mistä ovat osoituksena monet jäsenvaltioiden, EU:n ja komission käyttöön ottamat järjestelmät johdonmukaisuuden parantamiseksi. Poliittiset puitteet, menettelyt ja välineet, jotka

---

1 Kertomus perustuu komission yksiköiden ja jäsenvaltioiden kannanottoihin, jotka kerättiin tammikuussa 2007 lähetetyllä kyselylomakkeella.

2 Komission tiedonanto ”Kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuus - Kehityksen vauhdittaminen vuosituhattavoitteiden saavuttamiseksi”, KOM(2005) 134 lopullinen, 12.4.2005, ja toukokuussa 2005 pidetyn yleisten asiain ja ulkosuhteiden neuvoston kokouksen päätelmät vuosituhannen kehitystavoitteista (asiak. 9266/05).

3 Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, Euroopan parlamentin ja komission yhteinen julkilausuma Euroopan unionin kehityspolitiikasta: ”Eurooppalainen konsensus”, joulukuu 2005 (EUVL C 46, 24.2.2006, s. 1).

tarvitaan kehityspolitiikkojen johdonmukaisuuden lisäämiseksi, on jo otettu käyttöön, ja niitä on nyt käytettävä järjestelmällisemmin sekä tarvittaessa parannettava ja mukautettava kokemusten perusteella.

– Komissiolla on käytössään monia politiikkojen johdonmukaisuuteen liittyviä järjestelyjä, joista voidaan mainita erityisesti komission sisäiset lausuntokierrokset, vaikutustenarviointijärjestelmä ja yksiköiden välinen ryhmä, jonka tehtävänä on nimenomaan edistää näiden politiikkojen johdonmukaisuutta. Neuvostossa on tapahtunut huomattavaa edistymistä puheenjohtajavaltioiden toimenpiteiden ansiosta, mutta kuten jäsenvaltiot korostavat, kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuutta ei ole vakiinnutettu riittävän laajasti osaksi päätöksentekoprosessia. Euroopan parlamentissa kehitysyhteistyövaliokunta harjoittaa yhä kattavampaa toimintaa politiikkojen johdonmukaisuuden lisäämiseksi. Se on muun muassa antanut aihetta koskevia mietintöjä, puolustanut kantoja täysistunnoissa ym.

– Huolimatta näistä pyrkimyksistä kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuutta edistävä toiminta on EU:ssa vasta aluillaan. Kapasiteettia on usein liian vähän ja tähän toimintaan kiinnitetään edelleen vain vähän huomiota muilla kuin kehitysyhteistyön alalla toimivilla osastoilla. Tämän kertomuksen valmisteluprosessi on voinut vauhdittaa kehityksen kääntämistä päinvastaiseksi.

– Jäsenvaltiot arvioivat yleisesti ottaen, että kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuutta on onnistuttu parantamaan laajemmin EU:n kuin jäsenvaltioiden tasolla.

– Poliittisten prioriteettien väliset ristiriidat tai jäsenvaltioiden ja kehitysmaiden keskenään ristiriitaiset edut ovat pääasialliset esteet politiikkojen johdonmukaisuuden lisäämisen tiellä.

Johdonmukaisuutta parantavien järjestelmien käyttöönottotilanne

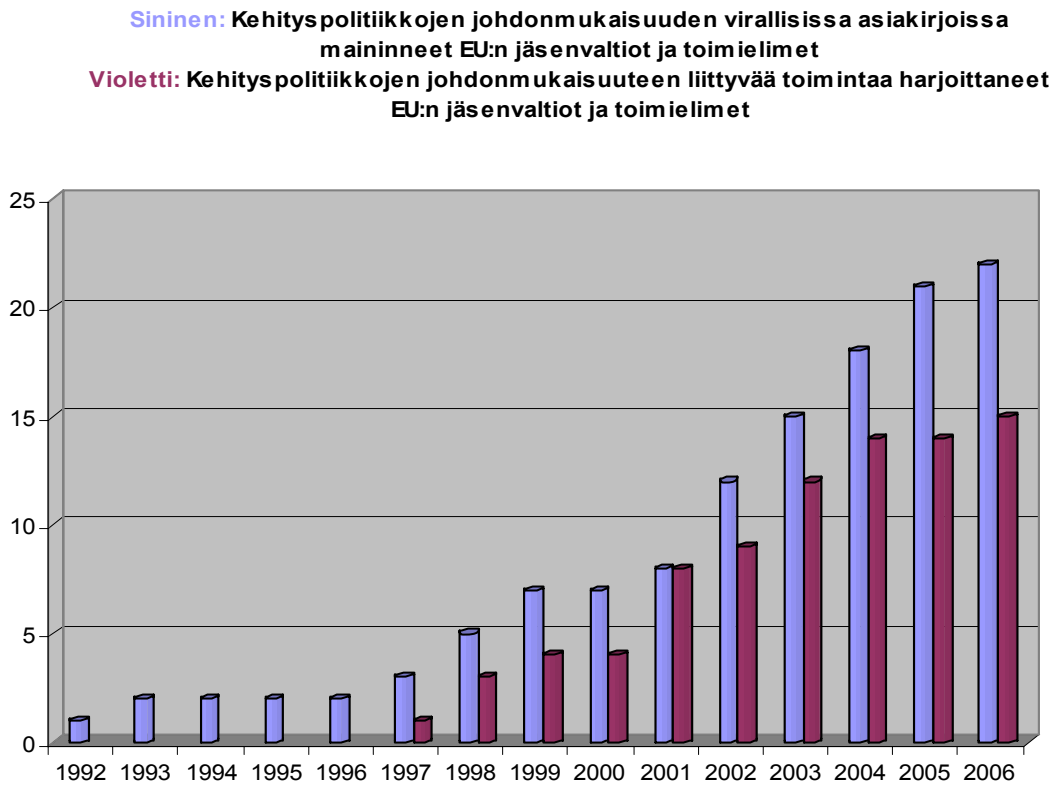

Lähde: ECDPM, ICEI, Particip.

2.1. Kauppa

– Kauppa on yksi tärkeimmistä talouskasvuun vaikuttavista tekijöistä ja merkittävä osa köyhyyden torjuntaan tähtäävää toimintaa. Vaikka kaupalla ei yksin kyetä ratkaisemaan kehitysongelmia, kaupan avoimuus ja toimituskapasiteetin tukeminen ovat johdonmukaisen kehitysstrategian tärkeitä osa-alueita.

– EY:n markkinoille pääsyä koskeva nykyinen järjestelmä on jo nyt kehitysmaiden kannalta melko suotuisa. Kehitysmaiden pääsylle yhteisön markkinoille on kuitenkin edelleen monia esteitä. Köyhimpien maiden osuus kansainvälisestä kaupasta on sen vuoksi vielä nykyisinkin erittäin pieni. EU on tehnyt monia aloitteita helpottaakseen kehitysmaiden yhdentymistä maailmantalouteen. EU on esimerkiksi kannattanut näkyvästi kehityskysymysten sisällyttämistä WTO-neuvottelujen pääaiheisiin ja osallistunut siitä lähtien aktiivisesti Dohan kehitysohjelman menestyksekkääseen toteutukseen. AKT-maiden kanssa neuvoteltavat talouskumppanuussopimukset ovat pitkäaikaisia kumppanuuksia, jotka perustuvat kattavan lähestymistavan omaksumiseen kehitysyhteistyöhön.

– Vuonna 2005 hyväksytyn uudistuksen tuloksena myös yleinen tullietuusjärjestelmä tarjoaa nykyisin käyttäjilleen vakautta ja ennakoitavuutta sekä laajemmat kaupankäyntimahdollisuudet. Lisäksi maille, jotka ovat ratifioineet ja noudattavat tehokkaasti kestävää kehitystä, työntekijöiden oikeuksia ja hyvää hallintoa koskevia keskeisiä kansainvälisiä yleissopimuksia, myönnetään ylimääräisiä tullietuuksia.

– Komissio tarkistaa lisäksi parhaillaan etuuskohteluun oikeuttavia alkuperäsääntöjään niiden muuttamiseksi yksinkertaisemmiksi, läpinäkyvämmiksi ja helppokäyttöisemmiksi. Näin voidaan edistää kehitystä ja estää sääntöjen kiertäminen.

– EU täydentää neuvottelujen asialistaa kauppaa tukevalla avulla, jonka vuotuisen määrän se lupaa nostaa 2 miljardiin euroon vuoteen 2010 mennessä. Tarkoituksena on auttaa kehitysmaita hyödyntämään uusia ja jo olemassa olevia kauppamahdollisuuksia, panemaan uudet sopimukset täytäntöön sekä mukautumaan tarvittaessa muuttuvaan ulkoiseen kaupankäyntiympäristöön.

2.2. Ympäristö

– Vaikka ympäristöön liittyvät haasteet koskettavat meitä kaikkia, niiden laajuudessa on huomattavia eroja eri alueiden tai maiden välillä. Monien tai jopa useimpien kehitysmaiden ympäristö on välittömän pilaantumisen uhan alla, ja ympäristöongelmat aiheuttavat yleensä suurinta haittaa nimenomaan köyhille väestöryhmille.

– Uudistetussa EU:n kestävän kehityksen strategiassa[4] korostetaan taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien tavoitteiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tarvetta työskennellä ulkoisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

– EU:n ympäristöpolitiikan myönteiset vaikutukset kehitysmaihin ovat yleensä välillisiä ja ilmenevät heijastusvaikutuksina, kuten biologisen monimuotoisuuden suojeluna tai toimenpiteinä, joilla pyritään suojelemaan kuluttajia ympäristöperäisiltä riskeiltä. EU tukee voimakkaasti myös ympäristöystävällisten julkisen sektorin hyödykkeiden tuottamista muun muassa tekemällä monenvälisiä ympäristösopimuksia. Lisäksi komissio ja EU:n jäsenvaltiot tukevat kehitysmaiden ottamista tehokkaammin mukaan näihin sopimuksiin. EU on myös valmis auttamaan kehitysmaita mukautumaan EU:n ympäristönormeihin tehtäviin muutoksiin.

2.3. Ilmastonmuutos

– Vaikka ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat jokaiseen maahan, ne kohdistuvat nopeimmin ja jyrkimmin nimenomaan kehitysmaihin ja köyhimpiin väestönosiin. Sen vuoksi kehitysmaat hyötyvät suoraan tai välillisesti kaikista toimista, joita toteutetaan osana EU:n kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. EU:n ilmastopolitiikan pitkän aikavälin tavoitteeksi on asetettu maapallon keskimääräisen vuosittaisen pintalämpötilan kokonaiskasvun rajaaminen 2 celsiusasteeseen suhteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon.

– Tieteellisten tutkimusohjelmien ja tarkoituksenmukaisten teknologisten investointien myönteiset heijastusvaikutukset hyödyttävät välillisesti myös kumppanuusmaita.

– Biopolttoainepolitiikan alan kansainvälisellä kehityksellä voi olla myönteisiä vaikutuksia kehitysmaihin tuottajina ja kielteisiä vaikutuksia, jos eri tahot eivät noudata kestävyyttä koskevia vaatimuksia, jotka liittyvät esimerkiksi kehitysmaiden metsien hävittämisen laajuuteen, maaperän viljavuuden heikkenemiseen, veden saatavuuteen ja elintarviketurvaan.

---

[4] Neuvoston asiakirja 10917/06, 26. kesäkuuta 2006.

– Parannettavaa on myös ilmastonmuutokseen liittyvien ongelmien sisällyttämisessä osaksi kehitysmaiden kanssa käytävää vuoropuhelua ja kehitysyhteistyöohjelmia. Tätä prosessia edistetään merkittävästi komission ehdotuksella, joka koskee maailmanlaajuisen ilmastonmuutosliittoutuman (*Global Climate Change Alliance*, GCCA) perustamista EU:n ja sen kehitysmaiksi luettavien kumppanuusmaiden välille sekä erityisesti EU:n ja vähiten kehittyneiden maiden ja muiden heikoimmassa asemassa olevien kehitysmaiden välille.

2.4. Turvallisuus

– Vaikka eri puolilla maailmaa meneillään olevien konfliktien lukumäärä on vähentynyt, sisällissotien vaikutukset ovat tuhoisat ja heikko turvallisuustilanne on esteenä ihmisten oikeutetuille pyrkimyksille.

– EU:lla on käytössään laaja turvallisuuteen ja kehitystyöhön liittyvien välineiden valikoima. Se on pyrkinyt viime aikoina määrätietoisesti lujittamaan näiden kahden alan välisiä yhteyksiä. Turvallisuuden ja kehityksen välisen johdonmukaisuuden turvaaminen on kuitenkin samalla kertaa sekä erittäin tärkeä että vaikea tehtävä. Ratkaistavien ongelmien ja tilanteiden luonteeseen liittyvät rakenteelliset vaikeudet, niiden tilanteiden moninaisuus, joissa kyseiset vaikeudet ilmenevät, ja EU:n toimielinten turvallisuusalalla harjoittaman toiminnan monimutkaisuus ovat mittavia haasteita.

– Meneillään on toimintaa, joka liittyy konfliktinestoon liittyvien analyysien ja toimenpiteiden sisällyttämiseen osaksi kehitysyhteistyöohjelmia, epävakaiden tilanteiden käsittelyyn, luonnonvarojen hoidon muuttamiseen avoimemmaksi ja tasapuolisemmaksi, aseistariisuntaa, sotilaiden kotiuttamista ja yhteiskuntaan sopeuttamista koskevien ohjelmien sekä turvallisuusalan uudistuksen tukemiseen, aseiden viennin hallintaan, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä laittomaan kauppaan sekä laittomaan ihmis-, huumausaine- ja räjähdysainekauppaan.

– Yhteistyö muiden toimijoiden, erityisesti YK:n ja ETYJ:n, Afrikan unionin (AU) kaltaisten alueellisten organisaatioiden ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa on erittäin tärkeää.

– Turvallisuus- ja kehitysasioiden koordinointia on kuitenkin edelleen parannettava. Tämä edellyttää komission ja neuvoston organisatoristen järjestelmien lujittamista siten, että niissä otetaan paremmin huomioon turvallisuuspäätöksiin liittyvät kehitysongelmat, turvallisuuspohjaisten analyysien sisällyttämistä järjestelmällisesti osaksi kehitysyhteistyöhön liittyvää tiedotusta ja neuvontaa, uuteen rahoitusvälineeseen siirtymisen helpottamista sekä kumppanuuksien luomista ja jatkamista eri kansainvälisten ja alueellisten organisaatioiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.

– EU:n ja Afrikan tulevan strategisen kumppanuuden puitteissa on tarkoitus pohtia konkreettisia aloitteita, joilla vastataan Afrikan mantereen tarpeisiin yhä yhdennetymmällä ja laaja-alaisemmalla kehitys- ja turvallisuustoimenpidepaketilla.

2.5. Maatalous

– Maatalous on kehitysmaille erityisen tärkeä ala, jonka vaikutus niiden talouden kasvuun, köyhyyden vähentämiseen ja elintarviketurvaan on erittäin suuri.

– EY on edistynyt huomattavasti yhteisen maatalouspolitiikkansa muuttamisessa kehitysmyönteisemmäksi. Kehitysmaiden pääsyä EY:n markkinoille on yleensä helpotettu

mm. siten, että niiltä peritään erittäin alhaisia tulleja tai niiltä ei peritä lainkaan tulleja. Vientitukien ja kansallisten maataloustukien hintoja vääristävien vaikutusten osalta saavutettiin ratkaisevaa edistymistä useiden perättäisten uudistusten ansiosta. Uudistusten tarkoituksena on sovittaa yhteisön maatalouden tarpeet yhteen kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaistavoitteiden kanssa.

– Vientitukia ja kilpailua vääristäviä kansallisia tukia on vähennetty jyrkästi sitten vuoden 2003. Vuosina 2003 ja 2005 aloitetut yhteisen maatalouspolitiikan uudistukset on tarkoitus saattaa päätökseen vuoteen 2011 mennessä, jolloin lähes 90 prosenttia EU:n suorista tuista on irrotettu tuotantomääristä. WTO-neuvotteluja käydessään EU on tarjoutunut poistamaan kaikki vientituet vuoteen 2013 mennessä ja supistamaan kauppaa vääristävien kansallisten tukien määrää 70 prosenttia.

– EU:n kehitysyhteistyöpolitiikka kattaa erityisesti tuen Afrikan maatalouden ja maaseudun kehittämiseen. Äskettäin käynnistetyt aloitteet tilatukijärjestelmän perustamista ja käyttöönottoa koskevan yhteistyön lisäämiseksi kehitysmaiden kanssa ovat tärkeä osa kyseistä toimintaa.

2.6. Kalastus

– Kalastus on tärkeää elinkeinotoimintaa monissa rannikolla sijaitsevissa kehitysmaissa, joiden elintarviketurvaa sillä voidaan edistää huomattavasti.

– Kalastuskumppanuussopimukset antavat EU:n kalastuslaivoille oikeuden käyttää sellaisten kehitysmaiden merialueiden luonnonvaroja, jotka eivät hyödynnä täysipainoisesti kalavarojaan. Sopimusten ja kehitystavoitteiden välinen johdonmukaisuus on parantunut huomattavasti EY:n kalastuspolitiikassa vuosina 2002 ja 2004 toteutettujen uudistusten jälkeen.

– Keskeisiä aiheita ovat muun muassa kalavaroista ja kalastusylijäämistä laadittujen tieteellisten arviointien laatu sekä kestävä kehitys ja biologista monimuotoisuutta koskevat ongelmat, tapa, jolla kehitysmaat todellisuudessa käyttävät rahoitusta, jota ne saavat kalastuskumppanuussopimusten nojalla oman kalastustoimintansa kehittämiseen, ja toimenpiteet, joita on toteutettu laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen torjumiseksi.

2.7. Globalisaation sosiaalinen ulottuvuus, työllisyys ja kunnolliset työolot

– Työssäkäyvien köyhien osuus kaikista maailman köyhistä on 50 prosenttia. Lapsityövoiman käyttö koskettaa miljoonia lapsia. EU:n pyrkimykset korostaa globalisaation sosiaalista ulottuvuutta vaikuttavat kaiken kaikkiaan myönteisesti vuosituhattavoitteiden saavuttamiseen.

– Työllisyyden, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja kunnollisten työolojen edistäminen on osa Euroopan sosiaalista toimintasuunnitelmaa ja kehityspolitiikkaa koskevaa eurooppalaista konsensusta.

– Vaikka yhteisön sisäisellä työllisyys- ja sosiaalipolitiikalla ei ole suoraa vaikutusta kehitysmaihin, EU:n toimet tällä alalla vaikuttavat niihin erittäin myönteisesti pääasiassa kahta kanavaa pitkin. EU tukee ensiksikin globalisaation sosiaalista ulottuvuutta ja kunnollisia työoloja koskevaa kansainvälistä toimintaohjelmaa. Toiseksi EU ottaa työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa koskevat aiheet yhä laajemmin huomioon kehitysmaiden

ja niiden eri alueiden kanssa käymässään vuoropuhelussa sekä EU:n ja kyseisen alueiden ja maiden välisissä yhteistyöohjelmissa ja kauppasuhteissa.

– EU:n tuki reilulle kaupalle ja tullietuuksia koskevalle GSP+-järjestelmälle ovat esimerkkejä EU:n toimista, joiden vaikutukset voivat olla tuntuvia erityisesti silloin, kun niitä täydennetään vastaavilla kehitysyhteistyöohjelmilla.

2.8. Muuttoliike

– Nykyisin ollaan vahvasti sitä mieltä, että muuttoliikkeellä ja kehityksellä voi olla myönteinen vaikutus toisiinsa. Tämän vuoksi on tärkeää pyrkiä hyödyntämään näiden kahden politiikan myönteiset yhtymäkohdat ja synergiat.

– Muuttoliikkeen ja kehityksen alalla on toistaiseksi edistytty hyvää vauhtia erityisesti toimintapuitteiden laatimisessa sekä poliittisen vuoropuhelun käynnistämisessä eri alueiden ja maiden ja varsinkin Afrikan kanssa.

– Kun vakaat toimintapuitteet on nyt luotu, on pyrittävä jatkamaan sellaisten suuntaviivojen, sopimusten ja toimintasuunnitelmien käytännön toteutusta, joilla on todellisia vaikutuksia. Tähän mennessä on toteutettu vasta muutamia toimia rahalähetysten muuttamiseksi edullisemmiksi, nopeammiksi ja turvallisemmiksi, siirtolaisyhteisöjen kanssa tehtävän yhteistyön tukemiseksi ja aivoviennin kääntämiseksi osaamiskierroksi. Nämä ovat aloja, joilla tarkoituksenmukaisten toimenpiteiden kehittäminen on useimmissa jäsenvaltioissa vasta alussa. Poliittinen vuoropuhelu ja tulevaisuudessa käyttöön otettava uusi EU–Afrikka-strategia mahdollistavat jatkossa yhteistyön laajentamisen.

2.9. Tutkimustoiminta

– Valmiudet tuottaa, omaksua ja soveltaa uutta tietoa muodostavat yhä tärkeämmän tekijän modernien talouksien kansainvälisen kilpailukyvyn määrityksessä ja kestävän kehityksen edistämisessä. Erityisesti Afrikassa sijaitsevilla kehitysmailla ei kuitenkaan usein ole tähän toimintaan tarvittavia inhimillisiä ja institutionaalisia resursseja.

– EU:n tutkimuspolitiikka edistää kehitystavoitteita pääasiassa kahdella tavalla. Ensiksikin se tukee tutkimusohjelmia maailmanlaajuisen eli myös kehitysmaiden edun mukaisilla aloilla. Toiseksi se tukee yksittäisiä kansainvälisiä yhteistyöhankkeita, joissa on mukana kehitysmaiden tutkimuskeskuksia, korkeakouluja ja muita sidosryhmiä, ja edistää siten kontekstipohjaisen tietämyksen tuottamista ja voimavarojen kehittämistä kehitysmaissa.

– Vastaavasti eurooppalaisella avaruuspolitiikalla tuetaan kehitystä ja tarjotaan perusta Euroopan ja Afrikan avaruusresurssien käytön ja kestävää kehitystä koskevan tutkimustoiminnan aloilla harjoittaman yhteistyön tehostamiselle. Paikannus, maapallon tilan seuranta (eli ympäristön ja turvallisuuden maailmanlaajuista seurantaa koskeva eurooppalainen aloite), satelliittiviestintä ja tiede voidaan katsoa laajavaikutteisiksi välineiksi, jotka mahdollistavat sen, että Eurooppa kykenee pitämään kiinni sitoutumisestaan vuosituhattavoitteiden saavuttamiseen.

– Maailman kaikilla mailla on mahdollisuus osallistua seitsemänteen tutkimuksen puiteohjelmaan (2007–2013). Kehitysmaiden ja erityisesti vähiten kehittyneiden kehitysmaiden riittämättömät inhimilliset ja institutionaaliset tiede- ja teknologiavalmiudet haittaavat kuitenkin niiden osallistumista puiteohjelmaan. Kehitysmaiden pyrkimyksiä

kehittää tiede- ja teknologiavalmiuksiaan olisi sen vuoksi tuettava kehitysyhteistyöllä muiden välineiden ja ohjelmien ohella.

– Toinen kehitykseen liittyvä huolenaihe on EU:n tutkimuspolitiikan vaikutus aivovientiin, kun korkeatasoisia tutkijoita houkutellaan Eurooppaan. Tämän ongelman ratkaisemiseksi komissio jatkaa Marie Curie –uudelleenintegroitumisapurahojen järjestelmää, jolla kotimaahansa palaavia tutkijoita autetaan jatkamaan itsenäistä tutkimustoimintaa kotimaassaan.

2.10. Tietoyhteiskunta

– Tieto- ja viestintätekniikka voi tarjota kehitykselle tehokkaan apuvälineen, jolla voidaan parantaa kilpailukykyä, lisätä talouskasvua ja sosiaalista kehitystä sekä avata uusia kanavia vapaalle ajatusten ja mielipiteiden vaihdolle, joka puolestaan voi edistää demokratiaa, sananvapautta, ihmisoikeuksia ja ihmisten keskinäistä ymmärrystä. Tieto- ja viestintätekniikka voi kuitenkin myös syventää pohjoisen ja etelän välistä kuilua sekä ihmisten jakautumista niihin, joilla on mahdollisuus saada paljon tietoa, ja niihin, joilla ei ole tätä mahdollisuutta.

– Tietoyhteiskunnan tukeminen kehitysmaissa edellyttää lähestymistapaa, jossa otetaan tasapuolisesti huomioon yhtäältä yksityiset investoinnit tieto- ja viestintätekniikkainfrastruktuureihin ja toisaalta julkiset toimet, joiden tarkoituksena on luoda tieto- ja viestintätekniikan kannalta suotuisa sääntely-ympäristö sekä parantaa tieto- ja viestintätekniikan tuntemusta yhteiskunnassa ja työelämässä.

– Poliittista vuoropuhelua ja valmiuksien kehittämistä olisi laajennettava edelleen. Lisäksi nykyistä laajemmalle joukolle olisi tarjottava pääsy tutkimus- ja koulutusverkostoihin ja kehitysmaiden osallistumista seitsemänteen tutkimuksen puiteohjelmaan olisi lisättävä. Saharan eteläpuolinen Afrikka olisi otettava erityishuomion kohteeksi.

2.11. Liikenne

– Vuosituhattavoitteiden saavuttaminen edellyttää tehokkaan ja toimivan liikenneinfrastruktuurin luomista, joka on keskeinen tekijä myös kilpailun ja talouskasvun tukemisessa. Kestävien liikennejärjestelmien tukeminen onkin tärkeä osa EU:n kehitysyhteistyöohjelmia ja kattaa kaikki liikennemuodot sekä tavaroiden ja henkilöiden liikkuvuutta helpottavat palvelut.

– EU:n sisäinen liikennepolitiikka vaikuttaa kehitysmaihin kahden eri kanavan välityksellä. Ensiksikin sen toiminnan kautta, jota EU harjoittaa kansainvälisiä normeja vahvistavissa kansainvälisissä elimissä taikka ilmailualan sopimusten tai Galileo-hankkeen kaltaisia kansainvälisiä hankkeita koskevan yhteistyön puitteissa. Toinen kanava on EU:n politiikka, jonka tavoitteena on kehittää tiukkoja ympäristö-, sosiaali- ja turvallisuusnormeja, joita sovelletaan sen alueelle saapuviin ilma-aluksiin, laivoihin ja maa-ajoneuvoihin sekä sen omiin kulkuneuvoihin.

2.12. Energia

– Maailmassa on kaksi miljardia ihmistä, jotka käyttävät ruoan valmistuksessa perinteisiä biopolttoaineita ja/tai joiden saatavilla ei ole nykyaikaisia energiapalveluja. Sähköistäminen ja puhtaiden ruoan valmistukseen tarkoitettujen polttoaineiden

saatavillaolo voisi sen vuoksi parantaa huomattavasti heidän hygienia- ja terveysolosuhteitaan ja parantaa heidän elintasoaan.[5]

– EU on mukana monissa tärkeissä aloitteissa, joiden tarkoituksena on tukea tarkoituksenmukaisten, kohtuuhintaisten ja kestävien energiapalvelujen tarjoamista kehitysmaissa. Näistä tärkeimpiin kuuluvat köyhyyden poistamiseen ja kestävään kehitykseen tähtäävä EU:n energia-aloite (EUEI), EU:n ja Afrikan infrastruktuurikumppanuus sekä EU:n ja Afrikan energiakumppanuus.

– Uudella Energiapolitiikka Euroopalle –aloitteella[6], jolla pyritään turvaamaan kestävä, varma ja kilpailukykyinen energiahuolto kaikille EU:n jäsenvaltioille, tähdätään myös Euroopan energia- ja kehitysyhteistyöpolitiikan yhdistämiseen toisiinsa siten, että kaikki hyötyvät siitä. Erityisesti Afrikassa sijaitsevat kehitysmaat hyötyvät EU:n toimista, joilla pyritään monipuolistamaan energian tuotantoa ja kehittämään energiatehokkaita ja uusiutuvia energialähteitä käyttäviä teknologioita.

– Ratkaisun löytäminen laajavaikutteisiin ongelmiin, jotka liittyvät muun muassa ympäristöön, ilmastonmuutokseen ja energiapalvelujen saatavuuteen erityisesti maaseudulla asuvien köyhien keskuudessa, ovat avainasemassa kehitysmaissa toteutettavien energia-aloitteiden onnistumiselle.

3. PÄÄTELMÄT

Kaikki tässä kertomuksessa tarkastellut politiikanalat vaikuttavat kehitysmaissa vallitsevaan taloudelliseen, sosiaaliseen ja poliittiseen tilanteeseen, ympäristön tilaan sekä kehitysnäkymiin.

Myös sellaisilla politiikanaloilla, kuten sosiaali- tai liikennepolitiikka, joiden katsotaan kuuluvan ensisijaisesti sisäpolitiikkaan, voi olla myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia kehitysprosesseihin. Nämä vaikutukset riippuvat globaalin toimintaympäristön kehittymisestä ja maakohtaisista tilanteista. Esimerkiksi ilmastonmuutos ja energiakysymykset ovat muuttumassa painopistealoiksi paitsi EU:n kannalta tarkasteltuina, myös kehityksen näkökulmasta. Lisäksi EU:n politiikka, jolla pyritään edistämään sosiaalisia arvoja koko maailman, eri alueiden ja yksittäisten maiden tasolla, muuttuu tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi kansainvälisen voimatasapainon muutosten myötä.

Tässä kertomuksessa vahvistetaan sen vuoksi, kuinka tärkeää on seurata kaikkia politiikanaloja kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden kannalta. Lisäksi joitakin kehityspotentiaaliltaan huomattavia aloja, kuten tieto- ja viestintätekniikkaa ja tutkimustoimintaa, voitaisiin hyödyntää tehokkaammin.

Analysoitavina olleista 12 politiikanalasta kaikilla havaittiin ratkaisematta olevia kysymyksiä ja niiden synergioita kehitysyhteistyöpolitiikan kanssa voitaisiin hyödyntää laajemmin. Muuttoliikkeiden tai turvallisuuden kaltaisilla erityisen herkillä aloilla on otettava tasapuolisesti huomioon Euroopan etunäkökohtien edistäminen ja kumppanuusmaiden omien ongelmakohtien kartoittaminen kaikkia osapuolia hyödyttävän ratkaisun löytämiseksi.

---

5 *The World Energy Assessment: Overview – 2004 Update*, UNDP, UNDESA ja Maailman energianeuvosto. Ks. http://www.undp.org/energy/weaover2004.htm.

6 KOM(2007) 1 lopullinen, 10.1.2007.

Kokonaisuutena tarkasteltuna EU on toteuttanut konkreettisia toimia kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden parantamiseksi. Se on parantanut organisaatiorakenteitaan jäsenvaltioiden, neuvoston ja komission tasoilla. Tämän kertomuksen laadinta on jo sinänsä ollut yksi keino EU:n sisäpolitiikkaan liittyviä kysymyksiä käsittelevien osastojen tietoisuuden lisäämiseksi siitä, kuinka niiden harjoittama politiikka vaikuttaa kehitykseen.

Konkreettisten tulosten tasolla on kuitenkin todettava, että kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen mukaisia kunnianhimoisia tavoitteita ei ole saavutettu kaikilta osin. Tietoisuuden ja tietämyksen taso on edelleen riittämätön. Kehitysyhteisön ulkopuolisten toimijoiden osallistuminen on edelleen vähäistä sekä toimielinten että kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin osalta.

Jatkokehityksen turvaaminen edellyttää jatkuvaa korkean tason poliittista sitoutumista, jotta Euroopan unioni maailmassa –tiedonannossa[7] esitetty johdonmukaisuuden, vaikuttavuuden ja näkyvyyden lisäämistä koskevat tavoite toteutuu. Tämä puolestaan edellyttää sen tiedostamista, että kehitys ja köyhyyden vähentäminen ovat viime kädessä Euroopan oman edun mukaisia tavoitteita.

Saaduissa vastauksissa esille otetut ratkaisemattomat kysymykset ovat käytännössä seuraavat:

– neuvoston menettelyjen uudelleentarkastelu ja kehittäminen, mitä jäsenvaltiot pitävät erityisen tärkeänä;

– kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden tavoitteen ottaminen aktiivisemmin huomioon kansallisissa ja alueellisissa yhteistyöstrategioissa;

– tietojenvaihdon parantaminen;

– vaikutustenarviointiprosessin parempi käyttö;

– kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuutta koskevan työohjelman muuttaminen toiminnallisemmaksi.

Jäljellä on edelleen monia potentiaalisia yhtymäkohtia, joita olisi tutkittava perusteellisemmin. Kehitysmaiden kanssa käytävää vuoropuhelua muiden EU:n politiikkojen kuin kehitysapupolitiikan vaikutuksista on lisättävä sekä eri maiden ja alueiden että koko maailman tasolla. Maakohtaisten strategia-asiakirjojen laadinta tarjoaa puitteet, joissa komissio ja jäsenvaltiot voivat syventää tällaista poliittista vuoropuhelua. Lisäksi olisi tarkasteltava kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuteen perustuvan lähestymistavan merkitystä kehitysmaiden oman politiikan kannalta, sillä EU:n politiikkojen myönteiset vaikutukset riippuvat useimmilla politiikanaloilla siitä, toteuttavatko kumppanuusmaat samanaikaisesti toimenpiteitä myös itse. Kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden ottaminen huomioon parhaillaan laadittavassa uudessa EU–Afrikka-strategiassa on tärkeä askel tähän suuntaan.

---

[7] KOM(2006) 278, 8.6.2006, Euroopan unioni maailmassa – Käytännön ehdotuksia toiminnan johdonmukaisuuden, vaikuttavuuden ja näkyvyyden lisäämiseksi, ja kesäkuussa 2006 pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen päätelmät.